

Dosarul nr. 2ra-1305/23
2-21071909-01-2ra-08092023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (Jud. V. Sandu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (Jud. M. Anton, V. Cotorobai, V. Mihaila)

Î N C H E I E R E

06 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de către Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Irina Ciupac împotriva lui Vitalie Ciupac cu privire la desfacerea căsătoriei,
împotriva deciziei din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de apel declarată de Vitalie Ciupac, reprezentant de avocatul Lilia Trohin și s-a menținut hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 07 mai 2022, Irina Ciupac a depus în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Vitalie Ciupac cu privire la desfacerea căsătoriei.

În motivarea acțiunii, reclamanta a indicat că la data de XX februarie XXX s-a căsătorit cu pârâtul Ciupac Vitalie, eveniment înregistrat și trecut în registrul actelor de stare civilă la nr. XX de către Oficiul Stării Civile Ciocana mun. Chișinău. Aceasta fiind prima căsătorie. Din căsătorie au doi copii majori: Anastasia Ciupac și Victor Ciupac.

A menționat că, conviețuirea în comun cu pârâtul Vitalie Ciupac a eșuat, în anii de căsătorie în relațiile soților s-a creat o atmosferă insuportabilă, de neînțelegere, deseori se certau, iar aproximativ zece ani nu mai locuiesc împreună, trăiesc separat.

A mai menționat că în această perioadă, a încercat de mai multe ori să mențină familia, să se împace, să locuiască împreună, însă este imposibil deoarece pârâtul este agresiv, aplică forța fizică, de multe ori pe parcursul căsătoriei reclamanta a fost maltrată de pârât ceea ce face imposibilă conviețuirea în comun mai departe.

A mai susținut că din motivul incompatibilității a caracterelor și viziunile contrare asupra modului și principiilor de conviețuire în contextul atmosferei create a condus reclamanta la convingerea fermă privind imposibilitatea conviețuirii soților și păstrării familiei în continuare sunt imposibile, care de fapt de 10 ani de zile, nici nu mai există relații normale de familie.

A mai invocat că la toate încercările reclamantei de a păstra familia s-au soldat doar cu rezultate negative, reacționează violent, ceea ce atrage după sine imposibilitatea concilierii familiale, motiv din care considerat că căsătoria poate fi desfăcută fără acordarea unor termene de conciliere, deoarece soții nu au copii minori, reclamanta a

încercat de nenumărate ori să discute cu pârâtul de a ajunge la un acord comun și a merge la Oficiul Stării civile pentru a desface căsătoria, conform prevederilor art. 36 alin. (1) din Codul familiei, precum și pe cale notarială, însă pârâtul este împotriva.

Prin urmare, reclamanta a notat că este inoportună menținerea familiei, deoarece a eșuat toate căile de împăcare, fapt pentru care a solicitat instanței de judecată desfacerea căsătoriei încheiate între Vitalie Ciupac și Irina Ciupac la data de XX februarie XX, eveniment înregistrat și trecut în registrul actelor de stare civilă la nr. XX de către Oficiul Stării Civile Ciocana, mun. Chișinău.

Suplimentar, reclamanta a comunicat instanței că la moment ambii soți locuiesc în Marea Britanie, or. Londra, dar locuiesc separat de mult timp, la adrese diferite, adresa pârâtului din Londra nu o cunoaște, din această cauză înaintează prezenta acțiune împotriva pârâtului la ultimul lui domiciliu din Republica Moldova, mun. XXXX, str. XXXXXXXX nr. XX/X, ap.XX, conform prevederilor art. 39 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Prin hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, acțiunea înaintată de către Irina Ciupac, s-a admis. S-a desfășurat căsătoria încheiată între Irina Ciupac și Vitalie Ciupac, la data de XX februarie XX la OSC Ciocana mun. Chișinău, act de căsătorie nr. XX, CS-IV XXXX. Pentru înregistrarea desfacerii căsătoriei se încasează în mod egal de la Irina Ciupac și Vitalie Ciupac, în beneficiul statului taxa de stat 1000 % din unitate convențională, ce constituie 200,00 de lei (f.d. 74; 78/80).

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 20 decembrie 2022, Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin a declarat apel nemotivat (f.d.77), iar la 07 aprilie 2023 a depus motivarea apelului, împotriva hotărârii din 24 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea depusă de Irina Ciupac să fie respinsă (f.d. 90/93).

Prin decizia din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins cererea de apel declarată de Vitalie Ciupac, reprezentant de avocata Lilia Trohin și s-a menținut hotărârea din 24 noiembrie 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d.117; 118/124).

Pentru a decide astfel, instanța de apel analizând prevederile art.10 alin.(1)-(2), art.11 alin. (1), (2), art.12, art.13 alin.(1) - (3) art.14 alin.(1), (2) art.15 alin.(1), art.16 alin.(1) (2) din Codul civil, prevederile art.26, art.27 alin.(1)-(3), art.28 alin.(1), (2), art.29 alin.(1), (2) din Convenției nr.262 din 22 ianuarie 1993 cu privire la asistența juridică și raporturile juridice în materie civilă, familială și penală, în vigoare pentru Republica Moldova din 26 martie 1996, prevederile art.33 alin.(2), art.37 alin.(2)-(3), art.158 alin.(2) din Codul familiei, art.464 alin.(1) din Codul de procedură civilă, a conchis că cetățenii Republicii Moldova care locuiesc în afara țării au dreptul la desfacerea căsătoriei în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova, indiferent de cetățenia și domiciliul celuilalt soț.

În acest context, instanța de apel a reținut faptul că părțile procesului dețin și cetățenia Republicii Moldova, fapt care servește temei pentru instanțele naționale, iar faptul că la moment ambii soți locuiesc în Marea Britanie, or. Londra, dar locuiesc separat de mult timp, la adrese diferite nu servește incident procedural pentru a limita accesul la justiție a reclamantei.

Prin urmare, instanța de apel a menționat că este absolut eronat argumentul apelantului cu referire la faptul că în condițiile în care părțile litigiului dețin și cetățenia Republicii România, or, potrivit prevederilor art.464 alin.(1) din Codul de procedură civilă instanța judecătorească a Republicii Moldova dispune încetarea procesului pornit doar dacă există o hotărâre în litigiul dintre aceleași părți, asupra aceluiași obiect și având aceleași temeuri, pronunțată de o instanță judecătorească a unui alt stat cu care Republica Moldova a încheiat tratat internațional în care se stipulează recunoașterea și executarea reciprocă a hotărârilor judecătorești.

La caz, instanța de apel a constatat lipsa unei asemenea hotărâri judecătorești, ceea ce nu poate constitui temei pentru încetarea procesului. Iar, în acest sens a relevat că conform art.32 alin.(1), art.38 alin.(1) din Codul de procedură civilă, legiuitorul i-a acordat consumatorului dreptul discreționar la depunerea acțiunii să aleagă instanța de judecată de la locul domiciliului pârâtului.

În continuarea, instanța de apel a respins și argumentul apelantului cu referire la prevederile art. 43 alin.(2) din Codul de procedură civilă, or, instanța strămută cauza la o altă instanță din Republica Moldova, fapt care nu se aplică în prezenta speță.

Cu referire la fondul cauzei, instanța de apel a conchis că partea apelantă nu a contestat imposibilitatea conviețuirii pe viitor a soților, fapt care confirmă temeinicia desfacerii căsătoriei.

În acest sens, instanța de apel a reținut că respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art.6 par.(1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (Roșca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22 martie 2005, par.24, f.d.28).

Subsecvent, instanța de apel a notat că principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene și Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (cauza Golder c. Regatului Unit al Mării Britanii, nr.4451/70 din 21 februarie 1975, par.34, f.d.30), cât și parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 din Codul de procedură civilă.

Sub un alt aspect, instanța de apel a menționat că conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 19 ianuarie 1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19 februarie 1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție și Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

În consecință, reieșind din cele expuse, și având în vedere că hotărârea este legală și întemeiată, iar argumentele apelantului sunt contrare normelor de drept enunțate, instanța de apel a ajuns la concluzia de a respinge apelul declarat și a menține hotărârea primei instanțe.

La 08 august 2023, Vitalie Ciupac, reprezentant de avocata Lilia Trohin a declarat recurs împotriva deciziei din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei a instanței de apel și a hotărârii

instanței de fond cu emiterea unei noi decizii prin care să fie dispusă respingerea integrală a cererii de chemare în judecată depusă de Irina Ciupac împotriva lui Vitalie Ciupac cu privire la desfacerea căsătoriei.

În susținerea recursului, s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate pe parcursul examinării cauzei în prima instanță cât și în instanța de apel. Suplimentar, invocându-se că atât, în motivarea hotărârilor contestate, atât instanța de fond cât și instanța de apel, au acceptat și examinat cererea de chemare în judecată depusă de Irina Ciupac împotriva lui Vitalie Ciupac cu privire la desfacerea căsătoriei, în Republica Moldova, din motivul că reclamanta nu cunoaște unde domiciliază Vitalie Ciupac, iar ultimul domiciliu cunoscut de reclamanta ar fi în Republica Moldova, însă fără a ține cont de actele de identitate anexate la materialele cauzei, de declarațiile lui Vitalie Ciupac din care rezultă că viza de domiciliu a acestuia este în România, jud. XXXXX, or. XXXX, str. XXXXX X, motiv din care este de părerea că cererea de chemare în judecată înaintată de Irina Ciupac împotriva lui Vitalie Ciupac cu privire la desfacerea căsătoriei - urma a fi examinată de către instanța din România.

Astfel, a susținut că reieșind din descrierea situației de fapt și de drept de mai sus se stabilește cu certitudine faptul că cererea de recurs înaintată întrunește cerințele legii procesuale prin prisma art. 432 alin. (2) lit. a) și c) din Codul de procedură civilă, și anume că, instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată, au interpretat în mod eronat legea, fapt ce a dus la emiterea unui act judecătoresc neîntemeiat în favoarea intimatei Irinei Ciupac.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 29 iunie 2023.

Decizia motivată din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost recepționată de Vitalie Ciupac, cât și de avocata Lilia Trohin, care acționează în interesele lui Vitalie Ciupac, la 01 august 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f. d.125).

Astfel, recursul declarat de către Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, la data 08 august 2023, se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 19 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție, în scopul asigurării unui proces echitabil, prin intermediul oficiului poștal, în adresa intimatei Irina Ciupac, a fost expediată copia cererii de recurs depusă de Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, împotriva deciziei din 29 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 136), corespondența menționată fiind returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 138).

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursul declarat de către Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, (la caz, 10 august 2023), părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului declarat rezultă că, Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, a invocat temei de admisibilitate prevederile art. 432 alin. (2) lit. a), c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 10 august 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. a), c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și anume lit. a) - nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și lit. c) – interpretarea eronată a legii, nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că,

potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat de către Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de către Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Vitalie Ciupac, reprezentat de avocata Lilia Trohin, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi